

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

УДК 331.582(569.5)

АЛЬ-НСУР МАРВАН МУХАМЕД АБЕД

РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ
У ПРОМИСЛОВОСТІ ІОРДАНІЇ

Спеціальність 08.02.03 - Організація управління, планування і
регулювання економікою

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Донецьк - 1997

338.2

00343923 (0)

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Донбаському гірничо-металургійному інституті Міністерства освіти України (м. Алчевськ).

Наукові керівники: доктор економічних наук, професор **Алмаєв Анатолій Ісайович**, Донбаський гірничо-металургійний інститут, завідуючий кафедрою, кандидат економічних наук, доцент **Лісаченко Олексій Іванович**, ВАТ Алчевський металургійний комбінат, завідуючий відділом.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор **Прокопенко Микола Дмитрович**, Інститут економіки промисловості НАН України, завідуючий відділом, кандидат економічних наук, доцент **Чуніхін Геннадій Володимирович**, Східноукраїнський державний університет, доцент.

Провідна установа: - Харківський державний університет кафедра економіки та менеджменту, Міністерство освіти України (м.Харків).

Захист відбудеться 24 жовтня 1997 року о 16 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.151.01 Інституту економіки промисловості НАН України за адресою: 340048, Донецьк, вул.Університетська, 77.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту економіки промисловості НАН України, 340048, Донецьк, вул. Університетська, 77.

Автореферат розісланий 19 вересня 1997р.

Вчений секретар спеціалізованої вченої ради Поклонський Ф.Ю.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. У теперішній час економіка Йорданії знаходиться у скрутному стані. В останє десятиріччя загострилися кризові явища, обумовлені причинами історичного, політичного та економічного характеру. В спадщину від чотирьохсотлітнього колоніального панування незалежна Йорданія одержала слаборозвинену економіку, яка не в змозі забезпечити належний рівень життя населення країни. Його Величність Король Йорданії Хусейн Бен Талал та уряд країни зробили вагомий внесок у підтримку миру на Близькому Сході, однак воєнні та політичні конфлікти у сусідніх державах зменшили надходження ресурсів до країни.

Зараз більшість іорданських економістів та державних діячів схиляються до думки, що майбутнє країни, у першу чергу, пов'язано з розвитком промисловості. Однак, до теперішнього часу ще не проводилися глибокі дослідження, які обґрунтовували б умови та передумови становлення промисловості як провідної галузі економіки країни. Практично не вивченою залишилась проблема підвищення ефективності праці, без рішення якої неможливо забезпечити рентабельну роботу підприємств і виготовляти конкурентоспроможну продукцію.

Вирішення проблеми підвищення ефективності праці в Йорданії потребує вивчення досвіду індустріально розвинених країн, зокрема України, а також всебічного урахування національних та релігійних аспектів, традицій арабського народу.

Доведене раніше зумовило вибір теми дисертації, мету та завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота пов'язана з планом науководослідних держбюджетних робіт Донбаського гірничо-металургійного інституту Міністерства освіти України за темою "Розробка науково-методичних основ підготовки спеціалістів по напрямку "Менеджмент у виробничій сфері". Висновки дисертаційної роботи щодо підвищення ефективності праці включено до методичних рекомендацій для підготовки

студентів за спеціальністю "Менеджмент у виробничій сфері".

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є подальший розвиток методичних положень, дослідження резервів зростання ефективності праці та розробка практичних положень щодо реалізації цих резервів у промисловості Йорданії.

Головна ідея дисертації полягає у тому, що особливим національно-історичним, соціально-економічним, географічним, релігійним та культурним умовам Йорданії притаманні специфічні шляхи реалізації чинників підвищення ефективності праці.

Основні завдання дослідження визначені поставленою метою містять:

вивчення досвіду України та інших індустріально розвинених країн стосовно питань управління працею на промислових підприємствах;

вивчення та аналіз специфічних чинників підвищення ефективності праці в умовах Йорданії;

дослідження трудових резервів та трудового потенціалу Йорданії;

вивчення нормативно-законодавчої бази, яка регулює діяльність підприємств та використання робочої сили, визначення напрямків її удосконалення;

обґрунтування та розробку пропозицій щодо удосконалення механізму формування ефективності праці і реалізації резервів у наявності.

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є механізм формування ефективності праці, а також сукупність теоретичних, методологічних та практичних положень щодо оцінки та реалізації резервів підвищення ефективності використання трудових ресурсів. Об'єктом дослідження є підприємства промисловості Йорданії.

Методологія та методи дослідження, джерела інформації. Теоретичною та методологічною основою дисертаційної роботи є теоретичні положення і праці вчених-економістів України, інших країн, законодавчі та нормативні документи в галузі використання робочої сили на промислових підприємствах, оплати праці та

інвестиційної діяльності.

У дисертації використано загальнонаукові методи пізнання: аналіз та синтез, системний аналіз, методи статистичного та техніко-економічного, логічного та факторного аналізу. Джерелом первинної інформації були дані статистичної звітності Департаменту статистики, Міністерства планування, Міністерства праці, Міністерства промисловості та торгівлі та інших міністерств Йорданії, дані обліку та звітності промислових підприємств.

Наукова новизна результатів дослідження, які виносяться на захист, полягає у тому, що:

запропоновано підхід щодо формування національної економічної ідеї та виявлено умови, які забезпечують її реалізацію;

обґрунтовано необхідність включення до державних програм економічного розвитку окремого комплексу заходів щодо підвищення ефективності праці;

виявлено специфіку реалізації чинників підвищення ефективності праці у промисловості Йорданії, яка обумовлена соціально-економічними умовами країни та способом життя арабів;

подано засоби підвищення домагання результатів праці робітників на підприємствах, яка базується на удосконаленні інформаційного і нормативного забезпечення управління працею та встановленні більш тісного зв'язку поміж результатами праці і її оплатою;

виявлено потенційні джерела фінансового забезпечення підвищення ефективності праці та умови їх реалізації. Визначено серед них головні - вільний платоспроможний попит населення Йорданії та кошти зарубіжних інвесторів;

розроблено рекомендації щодо удосконалення державного та внутрішньофірмового управління працею та більш повного використання виробничих резервів шляхом удосконалення законодавства та інформаційного і нормативного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що методичні положення, пропозиції та рекомендації, які сформульовано, дозволяють повніше використовувати резерви підвищення ефективності праці у промисловості

Йорданії, підвищити якість та ефективність управлінських рішень.

Реалізація результатів дослідження. Методичні розробки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, використовуються Міністерством промисловості і торгівлі та промисловими підприємствами Йорданії у роботі під час формування інвестиційних програм, підвищенні використання трудових ресурсів та підготовки висококваліфікованих кадрів для промисловості Йорданії.

Апробація роботи. Основні результати дослідження доповідалися на наукових конференціях, у тому числі науково-методичній конференції "Нові методи професійного навчання" (м. Аман-1996р.), науково-практичній конференції "Вугільна промисловість Донбасу: стан та перспективи розвитку" (м.Ровеньки-1996р.), науково-практичній конференції Донбаського гірничо-металургійного інституту (м.Алчевськ-1997р.).

Публікації результатів дослідження. По результатах виконаних досліджень опубліковано 10 робіт, загальний обсяг яких становить 3,9 д.а., з яких автору належать 3,1 д.а.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновку, списку використаної літератури з 124 джерел, додатку. Загальний обсяг 163 сторінки машинописного тексту, в тому числі 19 таблиць і 7 рисунків, додаток з 7 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У розділі 1 "Умови і проблеми функціонування промисловості Йорданії" вивчено стан та розвиток економіки і промисловості Йорданії, проведено оцінку використання трудових ресурсів, досліджено сутність ефективності праці та виявлено значення її підвищення для національної економіки.

У процесі дослідження встановлено, що не зважаючи на те, що за останні 40 років частка промисловості у створенні валового внутрішнього продукту Йорданії зростає

у 3 рази, досягнувши 19 %, успішним її розвиток визнати не можна. У розвитку промисловості набралось багато проблем, які потребують скорого вирішення. Головними серед них є:

низька конкурентоздатність продукції;
слабка сприйнятливість до сучасних технологій;
переважність ручної праці;

низька кваліфікація робітників і управлінського персоналу підприємств;

відсутність потрібної інформації про використання ресурсів підприємств;

низькорентабельна робота більшості підприємств;
відсутність коштів для розвитку промисловості.

Оцінка ефективності використання робочої сили у промисловості Йорданії довела, що зараз продуктивність праці робітників знаходиться на рівні початку 80-х років. Це підтверджує важливість питань підвищення ефективності праці щодо рішення назрілих проблем.

Аналіз тенденцій у світовій економіці дозволив зробити висновок, що якщо проблему підвищення ефективності праці у найближчий час не буде визнано головною проблемою національної економіки, то у економічному розвитку Йорданія все більш і більш буде відставати від інших країн світу.

Вивчення сутності ефективності праці в роботах вчених України та інших країн дозволило дійти до висновку, що категорія, яка розглядається, має не тільки економічний, соціальний, політичний, але й національний характер.

В дисертації під ефективністю праці пропонується розуміти співвідношення між комплексом соціально-економічних, політичних та інших результатів, які отримуються і які відповідають національним інтересам країни, та витратами праці.

У розділі 2 "Механізм формування ефективності праці" показано, що загальновідомі класифікації чинників підвищення ефективності праці не можна визнати прийнятними в умовах Йорданії, оскільки вони не ураховують релігійні та національно-історичні особливості

країни. Більше того, реалізація багатьох матеріально-технічних, організаційно-економічних і управлінських чинників зовсім неможлива без урахування цих особливостей.

За законами Шаріату жінки не повинні працювати у суспільному виробництві. У тих випадках, коли жінки працюють на підприємствах, їх робоче місце повинно знаходитися в окремих приміщеннях від чоловіків. В Іорданії прийнято інше, ніж в європейських країнах, уявлення щодо "чоловічих" та "жіночих" професій. У країні практично немає жодної жінки, яка б працювала у цехах на підприємствах важкої промисловості, на транспорті, в металообробці, будівництві, комунальній сфері. Після того як жінка вийде заміж, вона, як правило, припиняє працювати по найму.

Великий вплив на ефективність праці стосовно національних умов справляє культура праці і виробництва, оскільки вона формувалася в умовах натурального господарства з переважно ручною некваліфікованою працею. Доцільність виділення культури праці і виробництва в окремий чинник підвищення ефективності праці визначається також тим, що професійні знання, які отримують випускники технічних училищ, коледжів, вищих навчальних закладів, сьогодні без достатньої культури праці і виробництва не дозволяють істотно підвищити ефективність праці.

Великий вплив на продуктивність праці мають кліматичні умови, які в Іорданії розрізняються. Багаточисленними дослідженнями, які проводилися в країнах СНД, доведено, що з підвищенням температури повітря понад нормальної істотно знижується продуктивність праці. Більшість підприємств Іорданії знаходиться у жаркому кліматі і це безпосередньо впливає на рівень продуктивності праці.

Відповідно до національного законодавства держава забезпечує звільнення від роботи у дні релігійних свят робітникам, які додержуються різних вір. Кількість днів релігійних свят мусульман, християн і представників інших релігій істотно відрізняється, що безпосередньо впливає на річний фонд робочого часу окремих робітників та на

результативність їх праці.

Запропонована система чинників, що підвищує продуктивність праці стосовно умов промисловості Йорданії, зображена на рис. 1.

Одним з важливіших чинників підвищення ефективності праці є домагання результатів праці, яке може бути забезпечено за допомогою технічного нормування праці, тобто встановленням норм вироблення, норм часу і розцінок, а також регламентацією посадових обов'язків робітників апарату управління з подальшим контролем за їх виконанням.

Сучасна промисловість Йорданії знаходиться на стадії становлення. Переважно ручна праця, а також ручна праця при машинах. Незначна частина робітників виконує роботу механізованим способом за допомогою машин, верстатів, механізмів. Досвід країн СНД показує, що при такому рівні механізації праці доцільно розширювати використання відрядної оплати праці, і на роботи, які виконуються, встановлювати норми часу та норми вироблення.

Ураховуючи те, що штатна чисельність робітників більшості підприємств Йорданії не перевищує 10 чоловік, пропонується утворювати консалтінгові фірми з організації, нормування і оплати праці. Співробітники таких фірм за заявами підприємств на комерційній підставі можуть проводити аналіз стану організації і праці, проектувати і економічно обґрунтовувати заходи по вдосконаленню організації праці, розробляти норми праці, визначати розцінки на роботи, які виконуються, складати посадові інструкції.

У процесі аналізу резервів та напрямків ефективності праці було виявлено, що підприємства, за рідким виключенням, працюють в одну зміну. Протягом зміни металообробні верстати використовуються 1-2 години.

У відомих західних фірмах висока ефективність праці забезпечується високим рівнем завантаження устаткування. Наприклад, простої діючого устаткування у фірми Sitroen складають 12 %, у фірми Caterpillar - 7,5 %, у фірми Zeiss - 5 %.

Необхідність підвищення завантаження устаткування та

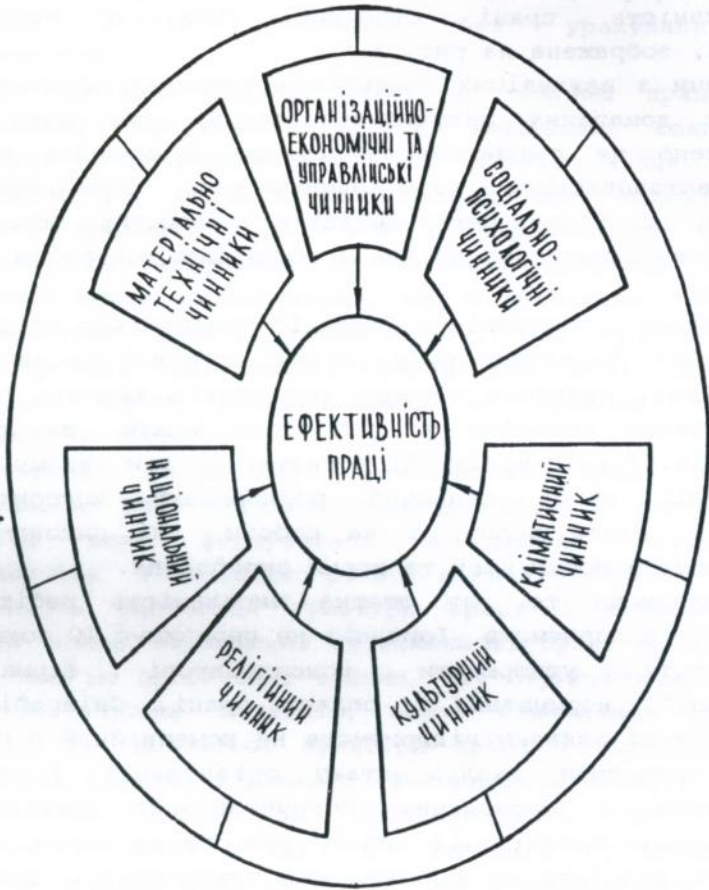

Рис.1. Система чинників підвищення ефективності праці у промисловості Йорданії

підвищення коефіцієнту змінності роботи устаткування зумовлюється не тільки власне метою підвищення ефективності праці, але й диктується науково-технічним прогресом і комерційним розрахунком. Наприклад, під час проектування сучасного високопродуктивного устаткування закладається тривалість його використання 4350 годин на рік. При використанні такого устаткування менш ніж 2 зміни за добу, воно не окупається протягом нормативного строку служби.

У роботі запропоновано алгоритми розрахунку витрат підприємств на утримання устаткування, яке не працює, та розрахунку економічного ефекту від збільшення завантаження устаткування, які ураховують специфіку формування виробничих витрат в Іорданії.

Алгоритм розрахунку економічного ефекту через збільшення рівня завантаженості устаткування відображається формулою

$$\Xi_i = \frac{(A_i + S_{1i} \frac{a_1}{12} + S_{2i} \frac{a_2}{12}) \cdot K \cdot \Delta n_i}{n_i}, \text{ динарів/міс.}$$

де Ξ_i - економічний ефект від збільшення часу виробничого використання i -ї одиниці протягом місяця, динарів;

A_i - місячна сума амортизації (оплата лізингу) i -ї одиниці устаткування, динарів;

S_{1i} - виробнича площа, яка віднесена до i -ї одиниці устаткування, m^2 ;

S_{2i} - площа території підприємства, яка віднесена до i -ї одиниці устаткування, динарів/ m^2 ;

a_1 - річна ставка податку за будівлі, динарів/ m^2 ;

a_2 - річна ставка податку за землю, динарів/ m^2 ;

K - коефіцієнт, який ураховує інші умовно-постійні витрати;

Δn_i - збільшення часу виробничого використання i -ї одиниці устаткування протягом місяця, року;

Для механізації розрахунків витрат та ефекту, що пов'язані з використанням устаткування, розроблена програма для персональних комп'ютерів на мові високого рівня "Turbo Pascal 7,0", яка може використовуватися під час планово-економічної роботи на всіх промислових підприємствах.

Щодо умов Йорданської заводської цементної компанії у роботі приведені розрахунки завантаження металобробних верстатів, які забезпечують їх беззбиткову роботу, збитків, які має підприємство через низьке завантаження устаткування, а також можливий економічний ефект від реалізації запропонованих заходів.

Зараз в основу системи мотивації праці на промислових підприємствах Йорданії покладено елементи практики мотивації праці, що сформувалися у дрібнотоварному сільськогосподарському виробництві, де переважає ручна некваліфікована праця. Перевагу має почасова форма оплати праці, де встановлено щорічні надбавки до окладів за результатами праці у розмірі 2-5%. На багатьох підприємствах у доповнення до тарифного заробітку кожне півріччя сплачується "тринадцята" і "чотирнадцята" заробітні плати. До встановленого окладу додаються також доплати за зростання вартості життя, доплати на дітей, на дружину, яка не працює. Система мотивації праці має явно відбитий захісний напрям, а заробітна плата робітників практично не залежить від результатів праці. Соціальний напрям оплати праці виявляється через пільги податків на прибуток, якщо робітник має малолітніх дітей, утриманців, жінку, яка не працює.

Проведений аналіз показав, що стимули, які закладено у систему мотивації праці, не забезпечують високих темпів зростання ефективності праці, підвищення кваліфікації робітників. Вільше того, сьогодні вони являють собою чинники, які стримують розвиток промисловості, не сприяють зростанню фонду коштів на соціальний захист робітників.

Практика країн, які досягли великих успіхів у економічному розвитку, показує, що системи мотивації

праці повинні бути відповідними галузевій специфіці та рівню розвитку виробництва, забезпечувати тісний зв'язок між результатами праці і його оплатою.

Ураховуючи досвід України та інших країн, доцільно на промислових підприємствах Йорданії розповсюдити відрядну форму оплати праці. При цьому питома вага частини заробітку робітників, яка залежить від результатів праці, не повинна бути менш 70 -75 % від загального заробітку.

Фактичне та рекомендоване співвідношення часу і рівня задоволення потреб працівників через оплату праці зображено на рис. 2.

Більшість робітників промислових підприємств зайнята ручною працею, або використовує порівняно прості машини і механізми. Керуються ці машини, як правило, одним робітником, тому є багато можливостей для встановлення індивідуальних норм вироблення та розцінок, наявність яких дасть можливість застосувати відрядну форму оплати праці.

У розділі 3 "Державне та внутрішньофірмове управління ефективністю праці" обґрунтовано необхідність та запропоновано підхід до формування національної економічної ідеї. Вивчення стану та розвитку економіки Йорданії за останні десятиріччя дозволило зробити висновок, що рішення соціально-економічних проблем, які назріли, неможливе без формування і реалізації загальнонаціональної економічної ідеї. Досвід країн, які вже досягли великого прогресу в економічному розвитку, показує, що цей процес завжди спирався на всебічне урахування національних, історичних і релігійних особливостей.

Процес формування і реалізації загальнонаціональної економічної ідеї являє собою складну самостійну проблему і є прерогативою Його Величності Короля Хусейна Бен Талала та уряду. У даній роботі за результатами досліджень запропоновано такі економічні складові частини, які можуть бути покладені в основу цієї ідеї.

Внаслідок кліматичних умов та географічного положення Йорданія не в змозі забезпечити рівень життя

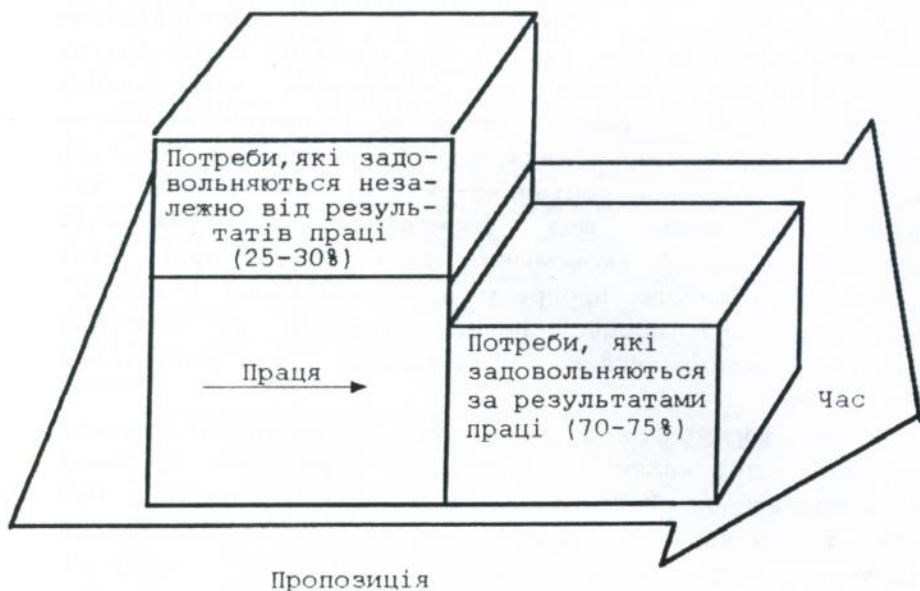

Рис.2 Фактичне та запропоноване співвідношення часу та рівня задоволення потреб робітників через оплату праці

народу тільки за рахунок сільського господарства та туризму.

Можливості залучення іноземної фінансової допомоги є надто обмеженими. Добробут народу зараз безпосередньо залежить від підвищення ефективності праці та розвитку промисловості. У зв'язку з цим, питання підвищення ефективності праці і розвитку промисловості слід вважати пріоритетними у діяльності державних органів управління.

Однією із важливіших складових частин загальнонаціональної економічної ідеї є економічний патріотизм, сутність якого полягає у наданні переваги вітчизняним товарам над іноземними. Ця перевага повинна базуватися на знанні того, що під час купування вітчизняних товарів громадяни, підприємці, державні установи сприяють розвитку вітчизняної економіки, створенню робочих місць, роблять внески до формування державного і місцевих бюджетів, цільових фондів, допомагають рішенням соціальних проблем.

Досвід багатьох країн показує, що економічний патріотизм являє собою діючу форму протекціонізму, яка не піддається істотному обмеженню з боку іноземних держав та значно впливає на розвиток національної економіки.

Державною релігією Йорданії є Іслам. Більшість громадян країни глибоко віруючі мусульмани. Іслам високо оцінює працю і має великий потенціал щодо активізації трудової діяльності віруючих. Тому, у діяльності державних органів управління пропонується більш широко використовувати і пропагувати положення Корану, які сприяють підвищенню ефективності і результативності праці.

З різних причин країни, що розвиваються, не мають достатніх коштів для інвестицій у промисловість і підвищення на цій основі ефективності праці. Аналіз показав, що головною перешкодою, яка стримує зростання інвестицій, є низька прибутковість, яка пояснюється не тільки об'єктивними причинами, але й суб'єктивними - приховуванням прибутків від оподаткування.

Для підвищення дієвості державного регулювання економікою та залучення вітчизняного і іноземного

капіталу у промисловість в роботі подаються пропозиції. Серед них:

підвищення рівня ефективності роботи підприємств, перш за все завдяки організаційним заходам, до рівня, який дозволяє використовувати ефект фінансового важеля, та який створює необхідні стимули для придбання акцій громадянами країни;

посилення контролю за прибутками, які одержують громадяни та власники, з боку податкового департаменту;

удосконалення законодавства, яке регулює діяльність компаній, передбачивши в ньому першочергові витрати прибутку підприємств на сплату дивідендів;

у державній політиці по залученню іноземного капіталу віддавати перевагу позикам, кредитам, продажі акцій над прямими інвестиціями іноземних компаній щодо створення дочірніх підприємств.

Аналіз трудового потенціалу Йорданії показав, що завдання, які впливають з необхідності розвитку промисловості, можуть бути вирішеними лише за умов істотного поліпшення системи підготовки і підвищення кваліфікації кадрів. Зараз понад 70 % робітників не має ніякої професійної підготовки. Однією з головних причин низької продуктивності праці є недостатня підготовка і кваліфікація робітників. Внаслідок цього відбуваються багаточисленні аварії та нещасні випадки, мають місце великі втрати сировини і матеріалів, спостерігається високий рівень браку, псування інструменту та обладнання.

Порівняння учбових планів, термінів та підходів до підготовки робітників у професійно-технічних закладах Йорданії та країн СНД показує, що корінної різниці у процесі навчання немає. Однак у Йорданії рівень кваліфікації робітників та їх адаптованість до виробничої діяльності значно нижчі. Такий стан пояснюється низьким рівнем загальної технічної культури іорданських школярів. У зв'язку з цим у дисертації пропонується збільшити строк навчання у професійно-технічних училищах з двох до трьох років.

Виходячи з цього ж рекомендовано проведення щотижневих теоретичних та практичних занять з робітниками

на підприємствах з питань охорони праці, утримання та експлуатації техніки, дотримання технології, з стандартів та якості продукції і т.п.

Не менш важливе значення щодо підвищення показників ефективності роботи промисловості має наявність висококваліфікованих інженерів та менеджерів. Національні університети не в змозі здійснювати підготовку фахівців усіх спеціальностей необхідних для промисловості. Тому біля тридцяти тисяч громадян Йорданії, які самостійно обирають спеціальність і частіше за все без урахування потреб держави, навчається за кордоном.

У роботі пропонується здійснювати підготовку фахівців окремих спеціальностей на підставі прямих договорів між міністерствами Йорданії та Міністерством освіти України. Така схема підготовки фахівців дозволяє не тільки мати кадри необхідного профілю, а також раціонально витратити державні кошти, забезпечувати дійсний контроль за навчанням та рівнем підготовки фахівців.

ВИСНОВКИ

1. Вивчення економіки Йорданії показало, що з економічних ресурсів країна має надмірними лише людські ресурси. Цей надмір має відносний характер і виявляється у високому рівні безробіття, нестачі засобів життя народу. Обґрунтовано, що поліпшення використання людських ресурсів є головним напрямком та потенційним джерелом соціально-економічного розвитку країни.

2. Для створення умов належного домагання результатів праці, розроблено рекомендації щодо інформаційного і нормативного забезпечення управління працею, а також подано пропозиції щодо створення консалтінгових фірм, які займатимуться питаннями організації і нормування праці.

3. Досліджено специфічні чинники зростання продуктивності праці в умовах Йорданії. Встановлено, що без урахування релігійних і національно-історичних чинників, традицій та менталітету арабського народу неможливо забезпечити істотне підвищення ефективності

праці. За результатами дослідження удосконалено систему чинників підвищення продуктивності праці стосовно умов Йорданії.

4. Розроблено рекомендації щодо підсилення мотивації праці. Встановлено, що для підвищення ефективності праці необхідно поширити відрядну форму сплати праці та контрактну систему найму робітників, яка ураховує наслідок праці.

5. Подано пропозиції щодо оптимізації режиму роботи підприємств. Обґрунтовано також необхідність встановлення і використання нормативних значень коефіцієнтів змінності, які забезпечують беззбиткову експлуатацію обладнання. Розроблено методичку їх розрахунку.

6. Запропоновано методичний підхід до оцінки економічних втрат від неповного внутрішньозмінного завантаження обладнання. Розроблено алгоритм розрахунку економічного ефекту, пов'язаного з підвищенням ступеня завантаження обладнання. Розроблений алгоритм ураховує специфіку формування виробничих витрат на підприємствах Йорданії.

7. Подано пропозиції щодо формування національної економічної ідеї, яка поєднує ринкову модель господарювання з духовними цінностями Ісламу.

8. Розроблено рекомендації щодо поліпшення фінансового забезпечення підвищення ефективності праці на підприємствах Йорданії, у тому числі за рахунок "фінансового важеля", комбінування виробництва та залучення до інвестицій коштів громадян.

9. За результатами проведеного аналізу подано пропозиції по підвищенню рівня підготовки та кваліфікації кадрів. Показано доцільність підготовки фахівців для промисловості Йорданії у вищих учбових закладах України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Акмаева Н.В., Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Влияние комбинирования и специализации производства на прибыль

- предприятий // Совершенствование организационно-технической структуры промышленного комплекса региона: Сб. научн. тр.-Донецк: ИЭП НАН Украины, 1996.-С.100-105. Особистий внесок автора: аналіз розміру податкових платежів в залежності від рівня комбінування та спеціалізації виробництва.
2. Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Пути повышения производительности труда в промышленности Иордании // Аль-Амаль, 1997.- № 77.- С.8-10. (Научный журнал Министерства труда Иордании).
 3. Акмаев А.И., Лисаченко А.И., Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Пути активизации инвестиционных процессов в промышленности Иордании.- Донецк: ИЭП НАН Украины, 1997.- 25с. (Препр./НАН Украины. Ин-т экон. пром-ти). Особистий внесок автора: пропозиції щодо удосконалення податкового та митного законодавства.
 4. Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Совершенствование системы мотивации и обеспечение востребованности результатов труда на промышленных предприятиях Иордании. - Донецк: 1997.-15с. (Препр./ НАН Украины. Ин-т экон. пром-ти).
 5. Аль Нсур Марван Мухаммед Абед. Безопасность и законы, способствующие привлечению инвестиций в Иорданию// Аль-Араб Аль-Яум.- 1997.- 30 июля. (Официальная газета Иордании).
 6. Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Государственное регулирование экономики и национальная экономическая идея // Аль-Рай-Амман. - 1997. - 9 мая. (Официальная газета Иордании).
 7. Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Новые подходы к повышению производительности труда // Аль-Достур-Амман.- 1997, 24 апреля. (Официальная газета Иордании).
 8. Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Роль социально-экономического планирования в повышении эффективности труда.// Аль-Достур.-1997, 12 августа.
 9. Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Финансирование развития промышленности Иордании // Аль-Достур-Амман.- 1997, 28 апреля.
 10. Акмаев А.И., Мананникова Е.Ю., Коваленко Н.В., Аль-

Нсур Марван Мухаммед Абед. Оценка экономической эффективности импорта угля в Украину // Угольная промышленность Донбасса: состояние и перспективы развития: тез. докл. науч.- практ. конф. - Алчевск, 1996.- С. 20-21.

Особистий внесок автора: виявлено втрати в економіці внаслідок імпорту товарів-аналогів.

АНОТАЦІЯ.

Аль-Нсур Марван Мухамед Абед. Резерви підвищення ефективності праці у промисловості Іорданії.-Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.02.03 - організація управління, планування і регулювання економікою.- Інститут економіки промисловості НАН України, Донецьк, 1997.

У дисертації розглянуто шляхи підвищення ефективності праці у промисловості Іорданії на підставі урахування досвіду України та інших індустріально розвинених країн.

Результати дослідження опубліковано у 10 наукових працях загальним обсягом 3,9 д.а.

Стосовно умов функціонування іорданських промислових підприємств розроблено рекомендації по інформаційному та нормативному забезпеченню управління працею та використанню резервів підвищення ефективності праці. Обґрунтовано напрямки удосконалення системи мотивації праці. Подано пропозиції по удосконаленню фінансового забезпечення зростання ефективності праці, регулюванню економічного зростання у промисловості, формуванню і реалізації кадрового потенціалу.

Ключові слова: Іорданія, промисловість, ефективність праці, чинники, умови, регулювання, фінансове забезпечення.

Аль-Нсур Марван Мухаммед Абед. Резервы повышения эффективности труда в промышленности Иордании.- Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.02.03 - организация управления, планирования и регулирования экономики. - Институт экономики промышленности НАН Украины, Донецк, 1997.

В диссертации рассмотрены пути повышения эффективности труда в промышленности Иордании на основе учета опыта Украины и других индустриально развитых стран.

Результаты исследований опубликованы в 10 работах общим объемом 3,9 п.л.

Применительно к условиям функционирования иорданских промышленных предприятий разработаны рекомендации по информационному и нормативному обеспечению управления трудом, по использованию резервов повышения эффективности труда. Обоснованы предложения по совершенствованию финансового обеспечения роста эффективности труда, регулированию экономического роста в промышленности, формированию и реализации кадрового потенциала.

Ключевые слова: Иордания, промышленность, эффективность труда, факторы, условия, регулирование, финансовое обеспечение.

SUMMARY

Al-Nsour Marvan Muhammed Abed. Reserves of labour effective raising in the Jordan industry.- Manuscript.

The thesis for the scientific degree of Candidate of science (Economics) is submitted on the speciality 08.03.03 "Organization of management, planning and regulation of economy". Institute of Economy of Industry of the National Academy of Science, Donetsk, 1997.

The thesis deals with the ways of labour effectiveness in the industry of Jordan on the base of experience of Ukraine and other industrial developed

countries.

The investigation results were published in 10 works accounting to 3,9 printing sheets. Recommendations on information and normative providing of labour management, usage of labour effectiveness have carried out in confirmity with the conditions of functioning industrial enterprises of Jordan. The directions labour stimulation system have substantiated.

The propositions of perfecting financial providing of labour effectiveness rise, regulation of economic rise in the industry, form and realization of skilled potential have made.

Key words: Jordan, industry, labour effectiveness, factors, conditions, regulations, financial providing.

Вихідні данні: Підписано до друку 17 09 97.
Аркуш друкарський № 1.
Формат 60x90 1/16. Обл.-вкл. л. 1.0.
Заказ 857. Тираж 100.

Місце видання: м. Алчевськ ДМБ ВАТ «АМК»

AB 38.514

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text, also appearing to be bleed-through.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.